

[Chr. Christensen]

leform. For det tredje en positiv elevflokk; positiv, fordi de har forældrenes og lærernes medleven, og fordi den mindre skoleform giver dem pædagogisk og tryghedsmæssigt bedre trivselsmuligheder.

Men erkender man disse fordele, må man samtidig erkende, at der er noget galt med folkeskolen. Den sidste tids stærke offentlige debat om folkeskolen har bekræftet dette. Mange læreres, elevers og forældres udsagn bekræfter det også. Den markante udvikling i skolen i retning af stigende vold, hærværk, kriminalitet og manglende disciplin i undervisningstimerne og over for den enkelte lærer understreger blot yderligere, at der er noget galt.

Det tjener ikke skolen, at socialdemokratiet lukker øjnene for skolens virkelighed. Nu skal vi jo i denne debat ikke glemme, at der ude over landet i mange klasser på mange skoler foregår et positivt og gnidningsløst arbejde. Men det gavner ingen at skjule, at skolen mange steder har store problemer, og da det ofte er de uheldige tilfælde, der kommer til at præge en skole, må problemerne frem i lyset.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at problemerne ikke bare er affødt af forholdene inden for skolens fire vægge. Det er med rette sagt, at skolen afspejler det omgivende samfunds levevis, dets bærende ideer og dets foranderlighed. Er der uro i samfundet, kommer der uro i skolen. Er hjemmene i opløsning, spores det stærkt i skolen. Er der holdningsløshed på vej i hjem og samfund, bliver skolen og børnene præget af holdningsløshed. Det samme sker, hvis vold, kriminalitet og egoisme præger samfundet: så begynder vold, kriminalitet og hensynsløshed at præge de mest udsatte elever. Under disse vilkår bliver det svært for skolen at løse sin opgave.

Folkeskolens problemer bliver jo ikke mindre af, at den skal tage imod alle børn, hvad en del af ordførerne har været inde på, både de rolige og velafbalancerede fra solide og gode hjem og de psykisk ramte fra opløste og splittede hjem. Også de fysisk og psykisk handicappede. Det giver en vældig spændvidde og stiller store krav både til lærere og til elever.

Den omtalte udvikling er gået hånd i hånd med en frigørelseskampagne, man fra visse kredse har sat ind over for børnene og de unge. Og den har været med til at nedbryde

skolens sunde autoritet med de vanskeligheder til følge, mange skoler lider under i dag. Man glemmer åbenbart helt fra disse kredses side, at et barn har krav på en sund autoritet at hælde sig til. Har barnet ikke dette, bliver det rodløst og dermed lettere aggressivt og svagt over for de negative kræfter.

En del af de elever, der har svært ved at finde en god arbejdsrytme i skolen, angiver ofte som årsag, at de finder skolegangen nyteløs, dels fordi de selv gør for lidt ved det, dels fordi de føler, der forlanges for lidt af dem. Der er næppe tvivl om, at skolens betoning af at være en tilbudsskole har ført til, at nogle svage og psykisk truede elever ikke har kunnet leve op til dette ansvar; derfor har de lært for lidt, og det har fået dem til at føle skolegangen som tidsspilde. Det kan gøre dem usikre og føre til voldsomheder.

Skolen må heller ikke glemme, at skolens primære opgave må være at give børnene og de unge de nødvendige kundskaber. Her står vi måske ved en af de opgaver, folkeskolen i dag har vanskeligt ved at løse lige så godt som friskolen. Skolen må stille krav til eleverne – rimelige krav naturligvis – men vi tjener ikke vore elever ved at skjule for dem, at livet stiller sine krav senere hen, og vi må i skolen lære dem at leve med kravet om en indsats i samlivet sammen med andre.

Afgangsprøverne kan her få en positiv funktion, men det skal vi jo diskutere senere på dagen.

Skal vi hjælpe eleverne i retning af større hensynsfuldhed og mindre vold over for kammerater og materiel, må vi have mod til at lære børnene og de unge, at der altid følger en konsekvens af éns handling, positiv eller negativ. De må lære at bære ansvaret for deres handlinger. En venlig, hjælpende og imødekommende, men fast skole er det, vore børn og samfundet har brug for. En sådan skole giver tryghed, og møder børnene dette, og får de samtidig en undervisning, der giver dem kundskaber og indsigt, vil de føle skolen som et sted, hvor det er godt at være. Så kan de trives, og den aggressive og udisciplinerede fremtræden vil få trange kår.

Jeg sagde til indledning, at friskolen havde en fordel i de mindre skolers miljø, men fordelene har de også i de mindre klassekvotienter. Den ret stærke stigning i specialundervisningen har naturligt sin årsag i, at skolen skal integrere svage elever, men også – og